

Sygn. akt II KK 158/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)
SSN Paweł Wiliński

Protokolant Emilia Bieńczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej
w sprawie W. O.
oskarżonego z art. 177 § 2 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 8 kwietnia 2022 r.,
kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego
od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie
z dnia 11 września 2020 r., sygn. akt VI Ka 624/19
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w
Warszawie
z dnia 25 lutego 2019 r., sygn. akt IV K 400/17,

- 1) uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu Warszawa - Praga w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**
- 2) zarządza zwrot oskarżycielowi posiłkowemu K. J. opłaty od kasacji w kwocie 750 zł.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie, wyrokiem z dnia 25 lutego 2019 r., sygn. akt IV K 400/17, oskarżonego W. O. uznał za winnego tego, że:

„w dniu 31 sierpnia 2016 r. w W. kierując samochodem ciężarowym marki P. nr rej. [...] nieumyślnie spowodował wypadek drogowy i nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, iż na skrzyżowaniu ul. [...] z ul. [...]1 nie zastosował się do znaku A-7 „ustąp pierwszeństwa” i nie ustąpił pierwszeństwa kierującemu motocyklem marki Y. nr rej. [...] kierowanemu przez K. J., w wyniku czego kierujący motocyklem uderzył w samochód, upadł na ziemię i doznał obrażeń ciała w postaci urazu wielonarządowego, urazu głowy ze wstrząśnieniem mózgu, uszkodzenia awulsyjnego korzeni nerwowych po stronic lewej od C3-Th1, ogniska uszkodzenia rdzenia kręgowego na wysokości C6-C7, stłuczenia obu płuc, odmy opłucnowej lewostronnej, krwiaka lewej jamy opłucnowej, wieloodłamowego złamania lewej łopatki, rozległego krwiaka okolicy łopatkowej nad i podobojczykowej, złamania wieloodłamowego 1/3 dolnej kości udowej lewej, złamania trzonów kości przedramienia lewego, mnogich złamań ręki lewej, które to obrażenia spowodowały ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.k.”

tj. czynu z art. 177 § 2 k.k., i na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, zawieszając jej wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. na okres 2 lat próby. Sąd zasądził również na podstawie art. 46 § 2 k.k. na rzecz pokrzywdzonego nawiązkę w wysokości 5.000 zł, a na podstawie art. 39 pkt 7 k.k. w zw. z art. 72 § 2 k.k. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w wysokości 1.000 zł.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł obrońca oskarżonego, zaskarżając go w całości, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mogący mieć wpływ na jego treść polegający na ustaleniu, że

oskarżony W. O. dokonał zarzucanego mu czynu, a ponadto obrazę przepisów postępowania mogącą mieć wpływ na treść orzeczenia tj. art. 201 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie wniosku obrońcy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego ds. rekonstrukcji wypadków innego niż biegły P. H. w sytuacji, gdy opinia biegłego P. H. będąca podstawą orzeczenia jest niepełna i niejasna oraz wewnętrznie sprzeczna, oraz wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, a ewentualnie przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, wyrokiem z dnia 11 września 2020 r., sygn. akt VI Ka 624/19, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w postaci dowodu z opinii innego biegłego z zakresu ruchu drogowego, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oskarżonego W. O. uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca oskarżyciela posiłkowego K. J., zaskarżając go w całości, zarzucając:

„rażące naruszenie prawa procesowego mogące mieć istotny wpływ na jego treść, tj. art. 201 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez błędną ocenę przedstawionej w niniejszej sprawie opinii biegłego z zakresu ruchu drogowego, techniki samochodowej, rekonstrukcji wypadków i kolizji drogowych, sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniemi wiedzy i doświadczenia życiowego, która doprowadziła Sąd do ustaleń, iż oskarżony nie jest winnym zarzucanego mu czynu, w sytuacji, gdy opinia biegłego nie odpowiada na pytanie kto jest winnym spowodowania niniejszego zdarzenia drogowego, jakie przepisy ruchu drogowego zostały naruszone oraz na jakich dowodach biegły oparł swoją opinię, oraz poprzez zaniechanie przez Sąd wywołania trzeciej opinii biegłego, która rozwiałaby wątpliwości związane ze złożeniem dwóch sprzecznych opinii w sprawie”

oraz wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie jako odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Na rozprawie kasacyjnej, prokurator Prokuratury Krajowej, przychylając się do kasacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarżący zasadnie podniósł w kasacji naruszenie przez Sąd odwoławczy art. 201 k.p.k. Co prawda możliwe jest na etapie postępowania odwoławczego dopuszczenie nowej opinii biegłego, jednak jedynie ze względu na opisane w tym przepisie powody. Powołanie innego biegłego może być uzasadnione zatem w przypadku niejasności, niepełności lub sprzeczności dotychczasowej opinii. Dyskwalifikowanie opinii biegłego wymaga od sądu uprzedniego wykazania, że była ona oparta na błędnych przesłankach, względnie, że nie odpowiada aktualnemu stanowi wiedzy w danej dziedzinie lub też, że jest sprzeczna z zadami logicznego rozumowania (zob. np. wyrok SN z dnia 17 grudnia 2008 r., sygn. akt II KK 140/08).

Tymczasem, jak wynika z wyroku Sądu odwoławczego, powodem zakwestionowania opinii biegłego P. H. powołanego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym był brak jej rzetelności. W uzasadnieniu wskazano, że biegły przyjął parametry niewynikające z materiału dowodowego. Tytułem przykładu podano, że biegły P. H. założył, iż nawierzchnia w trakcie zdarzenia była mokra, natomiast z protokołu oględzin wynika, że była ona sucha. Należy zauważyć, że stanowisko Sądu odwoławczego okazało się błędne. W opinii uzupełniającej z dnia 16 grudnia 2018 r. biegły P. H. wskazał bowiem, że „w chwili zdarzenia jezdnia była sucha, czysta”, a „w opisie wkradła się omyłka pisarska - zamiast «mokrej» winno być wpisane «suchej» zgodnie z materiałem dowodowym, w tym zgodnie z oględzinami miejsca zdarzenia wykonanymi na miejscu zdarzenia przez funkcjonariuszy” (k. 182 akt). Opinia uzupełniająca prostowała zatem oczywistą omyłkę występującą w opinii z dnia 11 marca 2017 r., co Sąd odwoławczy pominął. Tym samym sprzeczność w zakresie, w jakim podniósł ją Sąd odwoławczy, nie wystąpiła. Dodać należy, że poza omówionym, błędnie przywołanym przykładem Sąd odwoławczy nie przedstawił innych racji przemawiających za nierzetelnością opinii albo zaistnieniem jednej z pozostałych przesłanek z art. 201 k.p.k. uzasadniających powołanie kolejnego biegłego.

Należy również dodać, że Sąd odwoławczy powinien w sposób szczegółowy odnieść się do różnic występujących pomiędzy opinią biegłego P. H. oraz biegłego T. D.. Sąd II instancji po ogólnikowym stwierdzeniu nierzetelności opinii pierwszego z biegłych, w sposób bezkrytyczny przyjął ustalenia zawarte w opinii drugiego z powołanych biegłych, pomijając odmienne ustalenia biegłego P. H.. Obowiązkiem Sądu było zaś wskazanie racji, dla których właśnie wersja wyrażona przez biegłego T. D. zyskała uznanie Sądu. Nie powinien umknąć uwadze tego Sądu fakt, że wszystkie opinie biegłych dopuszczone w sprawie są formalnie równoważne, a o zasadności uczynienia ich podstawą ustaleń faktycznych w kwestiach wymagających wiadomości specjalnych powinny decydować jedynie takie ich walory, jak jasność sformułowań, siła argumentacji, wyczerpanie problematyki postawionej przez organ procesowy przed biegłym przy jednoczesnym skorzystaniu z wszystkich materiałów dowodowych mogących mieć znaczenie dla wyjaśnienia tej problematyki („pełność”), wzajemna koherentność prezentowanych poglądów („niesprzeczność”), uwzględnienie aktualnych zapatrywań nauki. Organ procesowy powinien, kierując się powyższymi kryteriami, dokonać oceny poszczególnych opinii, a ocena tak przeprowadzona, po należytym jej uzasadnieniu, korzysta z ochrony przewidzianej w art. 7 k.p.k. (zob. wyrok SN z dnia 19 czerwca 2015 r., sygn. akt SDI 16/15).

Niezależnie od powyższego Sąd odwoławczy nieprawidłowo ocenił wnioski zawarte w opinii biegłego T. D.. Na s. 9 opinii (k. 239 akt) znajduje się stwierdzenie, że oskarżony „miałby możliwość uniknięcia zdarzenia, gdyby wykonał manewr włączania się do ruchu na ul. [...] w sytuacji, gdy pojazdu nadjeżdżające **z obu** [podkr. oryg.] kierunków znajdował się w odpowiednio dużej odległości”. Chodzi zatem nie tylko o pojazdy poruszające się - tak jak motocykl pokrzywdzonego - z lewej strony samochodu oskarżonego, ale również z jego prawej strony po przeciwnym pasie ruchu - św. A. S.. Sąd odwoławczy (a wcześniej Sąd I instancji) nie rozważał kwestii przyczynienia się oskarżonego do wystąpienia skutku u pokrzywdzonego przy uwzględnieniu tej okoliczności, choć przywołany fragment opinii do tego skłania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd odwoławczy winien odnieść się do powyżej wskazanych okoliczności i jeżeli ewentualne skonfrontowanie biegłych nie

będzie wystarczające do wyjaśnienia sprzeczności w ich opiniach oraz poczynienia ustaleń w zakresie zawinienia oskarżonego oraz przyczynienia się pokrzywdzonego do zaistnienia przedmiotowego wypadku, podejmie decyzję co do konieczności dopuszczenia dowodu z opinii innego, trzeciego biegłego.

Taka decyzja winna być jednak podjęta z rozwagą po przeanalizowaniu obu opinii w kontekście całości materiału dowodowego.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak we wstępie.

(r.g.)

[t.n]